

професій і напрямків навчання. Сюди входять, зокрема, методи дисциплін акторського мистецтва й мистецтва сценічного мовлення.

Таким чином, ми можемо бачити, що орієнтованість СЕЕН на емоції й тілесність розкриває широкі можливості застосування в ньому практик зі сценічного мовлення, акторської майстерності та театралізації в цілому. Це, в свою чергу, має всі можливості бути впровадженим у навчання студентів біолого-екологічного напрямку, а також учнів шкіл під час викладання відповідних дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. СЕЕН-путівник. Соціально-емоційне та етичне навчання: освітня програма для навчання серця й розуму / Голов. ред. О. Елькін. 2-ге вид. К. ТОВ «Інжиніринг», 2023. 148 с.
2. Chuikova, E. V. Біполярність концепції ноосфери В.І. Вернадського: пасіонарність та ноетика. Науково-теоретичний альманах Грані. 2014. 17(11), 34-37.
3. I. F. Arshava. A. V. Baratynska. Psychological features of perception of works of art: the view of foreign scientists. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. № 2 (2024). С. 94-98.
4. Марковська М. Що таке програма соціально-емоційного та етичного навчання і як вона працює. НУШ. 2020. URL: <https://bit.ly/4cBGG7S>.

Бухнісва О.А.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного та образотворчого
мистецтв Ізмаїльський державний
гуманітарний університет,
м. Ізмаїл, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАТИВНО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У ПРОЦЕСІ ОПРАЦЮВАННЯ ЕТНОМУЗИЧНИХ КЛАСТЕРІВ

Сучасна стратегія вітчизняної освіти спрямована на збереження та розвиток традиційної загальноукраїнської та створення умов для популяризації регіональних етнокультурних традицій, формування у молодого покоління знання та поваги до культурно-ціннісних традицій мистецько-фольклорної спадщини.

Сучасні фахівці (А. Іваницький, О. Івановська, В. Москаленко, О. Олексюк, Л. Шаповалова та інші) визначають такі вектори розвитку етномузичної освіти в університетах: цілісність усіх рівнів освітньої діяльності;

поєднання традицій та інновацій в освітніх програмах; удосконалення методів навчання на основі наукових досліджень, пізнавальної та творчої діяльності здобувачів, спрямованої на відтворення співочих традицій, та безперервного розвитку педагогічної та етнофольклорної культури здобувачів [1]. Одним із завдань підготовки фахівців з фольклору у вищій школі є розвиток етномузичного мислення, що дозволяє відродити регіональні музичні традиції та зберегти етномузичну культуру.

Дослідники визначають важливі соціально-громадські функції, які покликані виконувати етномузична освіта:

- сучасна стратегія вітчизняної музично-педагогічної освіти спрямована на збереження та розвиток традиційних загальноукраїнських та національних духовно-моральних цінностей, розвиток знань та поваги до культурної та історичної спадщини у молодого покоління;
- збереження прогресивних народних музично-педагогічних традицій, технологій етномузичної творчості, етномузичних цінностей;
- збереження етнічної самосвідомості;
- забезпечення орієнтації освітнього процесу на етнічну консолідацію, толерантність, здатність до міжетнічного спілкування;
- збереження духовних, ціннісних та творчих начал у людині, її фізичного та психічного здоров'я, розвитку оптимістичного світогляду на основі ознайомлення з етномузичними традиціями [4].

Фахівці визначають етномузичну освіту як безперервний педагогічний процес, спрямований на виховання любові, інтересу та поваги до народного музичного мистецтва та мистецтва інших народів, формування особистої етномузичної культури, етномузичної компетентності, толерантності, здатності до міжкультурного та міжетнічного спілкування, що дозволяє людині сприймати, передавати та створювати етномузичні цінності відповідно до рідної чи іншої музичної традиції [3].

Зосередженість на відродженні та розвитку національної культури передбачає врахування низки фундаментальних ідей, принципів та основоположних принципів, що впливають із суті народних традицій.

Педагогічний процес за своєю природою не завжди легко піддається сучасним інноваціям. Його традиційний консерватизм, що сформувався протягом багатьох років, часто не здатний охопити нескінченне розмаїття

народного музичного досвіду та адаптуватися до нових динамічних процесів, що спостерігаються сьогодні у змісті фольклорної музики.

Сучасні дослідники музичної педагогіки розглядають її узагальнено, як абстрактні тенденції, закономірності та явища. Поточне оновлення соціально-економічного та духовного життя вимагає більш вимогливого та критичного підходу до вибору академічного репертуару, аналізу, вивчення та інтеграції в нього національних музичних традицій, їх утвердження та збагачення через теоретичні та репетиційні заняття.

За своєю природою народні традиції мають великий потенціал для активного впливу на соціально-педагогічну підготовку студентів. У сукупності вони об'єктивно ставлять майбутніх спеціалістів перед необхідністю пошуку та побудови нових соціальних зв'язків, заснованих на спільних інтересах та захопленнях у дозвіллі. Наше бачення наступності в розвитку та використанні народних традицій базується на постійних зусиллях освітян та культурно-дозвіллевих закладів, на максимально повному та ефективному використанні освітнього потенціалу національних обрядів, змагань і, звичайно, ігор, оскільки люди здавна віддавали перевагу колективним формам дозвілля, які обов'язково включають ігрові елементи.

Відродження музичних традицій, а в деяких випадках їх реанімація (оживлення), зміцнення та розвиток, є досить тривалим, складним та суперечливим процесом. Таким чином, найчастіше лідерство бере на себе найбільш соціально мобільний прошарок населення – молодь, яка формує різноманітні неформальні об'єднання у сфері музичного фольклору. Однак це радше відродження форми, і лише у виняткових випадках проявляється справжня сутність народних музичних традицій.

Тяжіння певної частини міського та сільського населення до об'єднання в сімейні та масові музичні фольклорні групи, спільноти, рухи, клуби свідчить про відкритість та інклюзивність спонтанно виникаючого процесу відродження національної музичної культури. Водночас це показник зростаючої тривоги старшого покоління щодо втрати молоддю та студентством традиційних духовних та етнокультурних цінностей.

Етномузичний кластер як технологія навчання здобувачів вищої освіти – це система методів та підходів, спрямованих на формування етномузичної культури, розвиток професійних компетенцій у галузі національної музичної традиції, а також на виховання етнокультурної толерантності та міжетнічного

спілкування. Така технологія передбачає комплексне освоєння здобувачами національно-регіональних музичних традицій, їх аналіз, виконання та вивчення [2].

Основні компоненти етномузичного кластера. Теоретична основа. Вивчення історії, жанрів, особливостей народної музичної культури, її жанрового складу, діалектно-стильових рис. Включає аналіз фольклорних зразків, нотних збірок, аудіо- та відеозаписів. Практична діяльність. Розспівування народних пісень, освоєння вокальних та інструментальних технік, імпровізація, робота з фольклорними матеріалами. Може включати розшифрування та нотацію фольклорних зразків для виявлення логіки наспіву.

Дослідницька робота. Експедиційна діяльність, архівування, розробка репертуарного забезпечення, аналіз етнографічних та музичних даних. Часто реалізується в рамках курсових та дипломних проєктів. Взаємодія із носіями традицій. Зустрічі з фольклорно-етнографічними ансамблями, солістами, учасниками експедицій для здобуття практичного досвіду та безпосереднього знайомства з народно-музичними традиціями. Використання інтерактивних методів. Дискусії, «мозковий штурм», проблемно-пошукові ситуації, кейс-метод, творчі завдання, інтегративно-інтерпретаційне моделювання фольклорного матеріалу, групові обговорення.

Позааудиторна робота. Концертні, конкурсні та фестивальні виступи, які сприяють розвитку інтересу до професії педагога-музиканта та професійного зростання. Цілі та завдання. Формування етномузичного мислення. Розвиток здатності аналізувати музичні твори з урахуванням їхньої етнічної специфіки, розуміти духовні смисли, вірування та уявлення народу.

Розвиток професійних компетенцій. Опанування навичок роботи з фольклорним матеріалом, вміння використовувати його в освітніх цілях, підготовка до діяльності у сфері національної музичної освіти. Виховання етнокультурної особистості. Формування поваги до культурних традицій різних народів, розвиток етнотолерантності, здатність до міжкультурної взаємодії. Збереження національної ідентичності. Залучення до етнокультурних традицій задля збереження унікальності культури та ведення діалогу з представниками інших етносів.

Критерії ефективності. Когнітивний – обсяг, якість та системність знань у галузі народної музичної творчості, ерудиція, інформаційна культура.

Емоційний (мотиваційний) – наявність емоційних переживань та емоційного відгуку при осягненні художньо-образного змісту творів.

Діяльність – прийняття етнічних цінностей та їх реалізація в соціально значущій діяльності.

Таким чином, етномузичний кластер як технологія навчання студентів дозволяє інтегрувати теоретичні знання, практичні навички та дослідницький підхід, формуючи інтегративно-інтерпретаційну компетентність педагогів-музикантів у сфері професійно-педагогічної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бухнієва О. Українознавча складова змісту вищої освіти. Наукові праці: Науково-методичний журнал. Вип. 257. Т. 269. Педагогіка. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. 2016. С. 79 – 82.
2. Бухнієва О. Аспекти інтерпретації народного музичного мистецтва у педагогічній освіті: євро-інтеграційний контент. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки. 2025. Вип. 70. С. 63-70. DOI 10.31909/26168812.2025-(70)-7. <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/issue/view/42/39>
3. Syrotkina, Z., Bankul, L., Bukhniieva, O., Boychev, I., Gunko, N., & Chekhunina, A. (2022). The Arts a Means of Developing Emotional Intelligence in the Context of Neuropedagogy. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(4), 306-320. (Web of Science Core Collection) <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/390>
4. Barytska O.; Gavran, I.; Rosina, H.; Turovska, N.; Bukhniieva, O. Musicianship in the digital world: Interdisciplinary approach to bachelor's education. Música Hodie, Goiânia, v. 25, 2025. DOI: 10.5216/mh.v25.81928. Disponível em: <https://revistas.ufg.br/musica/article/view/81928>. Acesso em: 20 ago. 2025.

Волович І.Д.

учитель музичних дисциплін, учителька вищої категорії, «старший учитель», Херсонського Таврійського ліцею Херсонської міської ради, м. Херсон, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВІД СЦЕНИ ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Найважливішою місією мистецької освіти є виявлення, плекання і розвиток здібностей кожної дитини, яка має бажання навчатися мистецтву. Музичне мистецтво є джерелом формування духовної культури особистості, сприяє становленню її ідейно-моральних якостей і світогляду в цілому.